

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน
ในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

THE PROBLEM-BASED LEARNING MANAGEMENT TO DEVELOP DESIRABLE
CHARACTERISTICS OF JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS OF SCHOOLS UNDER
LOEI MUNICIPALITY, LOEI PROVINCE*

พระมหากฤษดา สิริวัฒนโน (ธาดุทาสี), ดร.ปานจิตร สุขุมาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

พระมหาวัฒนา สุรจิตโต,ดร., พระมหาจินกมล อภิตโน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Phramaha Kritsada Siri wattano (Thatthasee), Dr.Panjitr Sukumalai

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus, Thailand

Phramaha Wattana Suracitto, Dr., Phramaha Jinkamol Abiratano

Mahamakut Buddhist University, Sri Lanchang Campus, Thailand

E-mail: numtop_@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ เพื่อเปรียบเทียบ และเพื่อนำเสนอการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย รูปแบบวิธีการวิทยาการวิจัยแบบผสม คือการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 255 คน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ผู้บริหารและครูสอน จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบด้วยค่าที (t-test independent) และการทดสอบเอฟ (F-test) การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 8 ด้าน ยกเว้นมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียน
2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตาม

* ได้รับบทความ: 20 มีนาคม 2564; แก้ไขบทความ: 11 มิถุนายน 2564; ตอรับตีพิมพ์: 31 สิงหาคม 2564

เพศ อายุ และระดับชั้น โดยภาพรวมทั้ง 8 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้งหมด 8 ด้าน คือ นักเรียนที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) โดยครูผู้สอนแล้ว นักเรียนเป็นผู้มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ นำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผ่านกระบวนการทางสังคมในการขัดเกลาเพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างสันติสุข

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL); คุณลักษณะอันพึงประสงค์; นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

The objectives of this research were: to study the conditions, to compare and to present the problem-based learning management to develop desirable characteristics of junior high school students of schools under Loei Municipality, Loei Province. This study was carried out by means of the mixed methods research: quantitative and qualitative. The samples included 255 Junior High School Students of Schools under Loei Municipality, Loei Province and the target group included 15 of administrators and teachers. The tools used in the research were: a questionnaire and an interview form. The statistics used for data analysis were: Frequency, Percentage, Standard Deviation, t-test (independent) and F-test. The qualitative data were interpreted by the descriptive analysis.

The research results were as follows:

1. The problem-based learning management to develop desirable characteristics of junior high school students of schools under Loei Municipality, Loei Province in overall was statistically rated at a high level in all eight studied aspects.

2. The comparison of problem-based learning management to develop desirable characteristics of junior high school students of schools under Loei Municipality, Loei Province, classified by the samples' gender, age and class showed difference with the statistical significance level of 0.05. This accepted the set hypothesis.

3. The guideline of the problem-based learning management to develop desirable characteristics of junior high school students of schools under Loei Municipality, Loei

Province in all eight aspects is that students who have gone through a problem-based learning management process by their teacher must be the one who has the royalty in nation, religion and king, is honest, disciplined, and desirable in learning, lives sufficiently, is committed to work, loves being Thai, has a public mind, and can apply desirable traits to their daily lives through socialization in order to live in a peaceful society.

Keywords: The Problem-Based Learning Management; Desirable Characteristics; Junior High School Students

บทนำ

“ผู้ที่มีวิชาการแล้ว จำเป็นที่จะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเอง นอกจากวิชาความรู้ด้วย จึงจะนำตน นำชาติ ให้รอดและเจริญได้ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้น ได้แก่ ความละเอียดซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในความคิดและการกระทำ ความกตัญญูรู้คุณชาติบ้านเมือง และผู้มีอุปการะตัวมา ความไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอา รัดเอาเปรียบผู้อื่น หากแต่มีความจริงใจ มีความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเฟื้อกันตามฐานะและหน้าที่ และที่สำคัญอย่างมาก ก็คือ ความขยันหมั่นเพียรพยายามฝึกหัดประกอบกิจการงาน ทั้งเล็กใหญ่ ย่างยาก ด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดธุระเพื่อหาความสะดวก...” พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ณ สวนอัมพร วันที่ 22 มิถุนายน พุทธศักราช 2522 (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9, 2522) “การที่บุคคลจะพัฒนาได้ก็ด้วยปัจจัยประการเดียวคือการศึกษา การศึกษานั้น แบ่งเป็นสองส่วน คือการศึกษาด้านวิชาการส่วนหนึ่ง กับการอบรมบ่มนิสัย ให้เป็นผู้มีจิตใจใฝ่ดีใฝ่เจริญ มี ประพฤติละเอียดซื่อสัตย์สุจริต ส่วนหนึ่ง การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนาให้ครบถ้วนทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลได้มี ความรู้ไว้ใช้ประกอบการ และมีความดีไว้เกื้อหนุนการประพฤติปฏิบัติทุกอย่าง ให้เป็นไปในทางที่ถูก ที่ควร และอำนวยผลเป็นประโยชน์ที่พึงประสงค์” พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ 24 มกราคม พุทธศักราช 2540 (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9, 2540) จากพระบรมราโชวาทข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาและการอบรมบ่มนิสัยซึ่งจะต้องทำควบคู่ไปด้วยกันเพื่อให้ได้ผลผลิตที่เป็นทั้ง “คนเก่ง” และ “คนดี” โดยเป็นแนวทางนำมาซึ่งการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการในปี 2551 ได้มีแนวนโยบายในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมี คุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด วิสัยทัศน์ในการกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของ ชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็น

พลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จากแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว จึงได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ สพฐ 293/2551 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ลงนามโดยนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ดังนั้นทุกโรงเรียนในประเทศไทย รวมถึงโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จึงต้องใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังชาติให้เป็นคนดีที่มีปัญญามีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพจึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้ 1) มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารการคิดการแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข อย่างไรก็ตามระหว่างการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ไปถึงจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นักเรียนจะได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก คือ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย และ 8. มีจิตสาธารณะ ทั้งนี้การนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการไปพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากนิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในส่วนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ประกอบด้วย 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนศรีสะอาด (เทศบาล 1) โรงเรียนเทศบาล 2 ศรีบุญเรือง โรงเรียนเทศบาล 3 ศรีสว่าง โรงเรียนเทศบาล 4 บ้านภูบ่อบิด และโรงเรียนเทศบาล 5 บ้านหนองผักก้าม ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น มีเพียงโรงเรียนเทศบาล 5 บ้านหนองผักก้ามเท่านั้นที่เปิดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลาย ทั้งนี้โรงเรียนทั้งหมดกระจายตัวอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเลย ซึ่งมีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย

จากข้อมูลที่ได้กล่าวถึงมาข้างต้นทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัยการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่งจะทำให้ได้ทราบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และได้แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method Research) โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) และเชิงคุณภาพ (qualitative data) เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 690 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 690 คน ได้มาด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบลำดับชั้น (stratified random sampling) ตามสูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 255 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), และอธิบายถึงระดับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Analysis) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด และมีทิศทางความสัมพันธ์อย่างไร

ผลการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปฏิบัติคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.446$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านมีจิตสาธารณะ ($\bar{x} = 3.686$) รองลงมา คือ ด้านรักความเป็นไทย ($\bar{x} = 3.617$) และด้านมีวินัย ($\bar{x} = 3.559$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โดยจำแนกตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นที่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน นักเรียนที่มีระดับชั้นที่แตกต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านการใฝ่รู้ พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน นักเรียนที่มีระดับชั้นที่แตกต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน นักเรียนที่มีระดับชั้นที่แตกต่างกัน

มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน นักเรียนที่มีระดับชั้นที่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. แนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย พบว่า มีทั้งหมด 8 ด้าน คือ นักเรียนที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) โดยครูผู้สอนแล้ว นักเรียนเป็นผู้มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ นำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผ่านกระบวนการทางสังคมในการขัดเกลาเพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างสันติสุข

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องนี้ มีประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1.ระดับปฏิบัติด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านมีจิตสาธารณะ รองลงมา คือ ด้านรักความเป็นไทย และด้านมีวินัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ปฏิบัติตนตามสิทธิหน้าที่พลเมืองดีของชาติ รองลงมา คือ แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ และแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต คือ ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ไม่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง และ แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบัน ด้านมีวินัย คือ ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน และ ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม ด้านใฝ่เรียนรู้ คือ แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน รองลงมา คือ ขยันหมั่นหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียน และข้อที่ 5 บันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ ด้านอยู่อย่างพอเพียง คือ ใช้ทรัพยากรของตนเองและส่วนรวมอย่างประหยัดคุ้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน สามารถปรับตัวตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง และ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อมยอมรับและปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ได้อย่างมีความสุข ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน คือ พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ และ มีความภูมิใจในงานที่ตนเองปฏิบัติ ด้านรักความเป็นไทย คือ นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย และ ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ด้านมีจิตสาธารณะ คือ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ และ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม สอดคล้องกับ สำลี สีลาโคตร (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสะอาดเจริญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. โดยผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสะอาดเจริญ พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนค่านิยมค่าน้อยอยู่อย่างพอเพียงและด้านมีจิตสาธารณะมีปัญหาในระดับมากที่สุดควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 3 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาวินัยโครงการหนุนน้อยพอเพียงและโครงการอาสาสมัครน้อยผลการดำเนินงานตามโครงการพบว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ทุกโครงการโดยในภาพรวมนักเรียนแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ดีขึ้นมีระดับปัญหาน้อยลงยกเว้นบางพฤติกรรมเช่นการอวดมั่งมีทรัพย์การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นต้นซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้เสนอโรงเรียนดำเนินการพัฒนาซ้ำอีกในปีการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ วิไลวรรณ ไม้หอม (2558) ได้ศึกษา การพัฒนาการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสูงยางอำเภอเมืองสรวงจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้หลักการประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) กลยุทธ์การพัฒนา ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยผลการวิจัยพบว่า 1. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและเตรียมผู้ร่วมวิจัยสภาพขั้นตอนที่ 2 การสร้างแรงจูงใจจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการประเมินขั้นตอนที่ 3 วางแผนแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาทีมขั้นตอนที่ 4 การนำแผนไปปฏิบัติและพัฒนาขั้นตอนที่ 5 การติดตามประเมินผลขั้นตอนที่ 6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สภาพก่อนการพัฒนาการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผู้ร่วมวิจัยขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยเฉพาะการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นการดำเนินการร่วมระหว่างครูผู้ปกครองและนักเรียนนักเรียนไม่มีวินัยในตนเองจึงได้ดำเนินการพัฒนาโดยการประชุมปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นคุณลักษณะโดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ 2. หลังการพัฒนาผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านการมีวินัยในตนเองทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการรักการอ่านสูงขึ้นอย่างชัดเจนผู้ร่วมวิจัยสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นไปตามแผนการพัฒนาได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับ พระมหาอดิศักดิ์ เทพปญโญ (โงมรัมย์) (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนบ้านแก้ว อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี โดยผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน

บ้านแก้วโดยรวมพบว่านักเรียนมากกว่าครึ่งมีการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านปัญญาคำนึงจิตใจด้านสังคมและด้านร่างกาย 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อมและการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้วโดยรวมพบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุรีย์ พูลสวัสดิ์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี โดยผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. การดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่าด้านที่มีการพัฒนามากที่สุดคือด้านการวางแผนรองลงมาคือด้านการดำเนินงานและส่วนที่มีการพัฒนาน้อยที่สุดคือคือด้านการปรับปรุงแก้ไข 3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายพฤติกรรมพบว่าพฤติกรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือรักชาติศาสน์กษัตริย์รองลงมาคือซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตสาธารณะและพฤติกรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดคือมุ่งมั่นในการทำงาน 4. ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์กับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกและพบว่าทุกด้านของการดำเนินงานพัฒนามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียนในระดับปานกลาง 5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานีพบว่าสิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดคือผู้ปกครองนักเรียนขาดความเอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน รองลงมาคือ นักเรียนบางส่วนมีปัญหาครอบครัวแตกแยก และสำหรับข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ผู้ที่มีหน้าที่ประเมินหรือพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน รองลงมาคือ ควรบูรณาการในทุกกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำแนกตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นที่แตกต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้านการรักชาติ

ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้านการไฝ่รู้ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และ ด้านจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน นักเรียนที่มีระดับชั้นที่แตกต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ ไชยยา บุญแทน (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนธรรมบวรวิทยา จังหวัดสกลนคร” โดยผลการวิจัย พบว่า 1. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนธรรมบวรวิทยา จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ด้าน ด้านการมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านการรักความเป็นไทย ด้านรักชาติ ศาสนา กษัตริย์ ด้านการอยู่อย่างพอเพียง และด้านการใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และด้านความมุ่งมั่นในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนธรรมบวรวิทยา จังหวัดสกลนคร ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน ครูได้สอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้ากับการเรียนการสอนได้ครอบคลุมทุกด้าน เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามที่ทางโรงเรียนได้คาดหวังไว้ และ เป็นไปตามแผนการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่ต้องการให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เช่นนี้ทั่วประเทศ โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมการมีจิตสาธารณะนั้นครูเน้นและสอดแทรกให้นักเรียนมีจิตสาธารณะได้อย่างดีมาก 2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนธรรมบวรวิทยา จังหวัดสกลนคร ทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปร พบว่า ด้านเพศ ด้านอายุ โดยภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านระดับชั้นเรียน โดยภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า ครูผู้สอนควรปลูกฝังให้เด็กเกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยการสอนผ่านกิจกรรมต่างๆ ควรสอนให้นักเรียนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ควรตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ เพื่อฝึกและปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักเสียสละช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้เกิดความรักความสามัคคีมีคุณธรรมเป็นอนาคตของชาติต่อไป และสอดคล้องกับ วิเศษ นิมิตฺตสิงห์ (2543) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยผลการวิจัยพบว่า 1. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($X = 4.24$) 2. เปรียบเทียบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในภาพรวมแตกต่างกัน ($t = -12.919, p = 000$) และเปรียบเทียบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่มีระดับการศึกษา

ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนแตกต่างกัน ($t = -4.853$, $p = .000$)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย เริ่มจากครูผู้สอนซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการเรียนรู้มีการนำเอาการจัดการเรียนรู้ตามหลักการแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1. ผู้เรียนทำความเข้าใจคำศัพท์ ข้อความที่ปรากฏอยู่ในปัญหาให้ชัดเจน 2. กลุ่มผู้เรียนระบุปัญหาหรือข้อมูลสำคัญ 3. กลุ่มผู้เรียนระดมสมองวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ และหาเหตุผลมาอธิบาย 4. กลุ่มผู้เรียนอธิบายและตั้งสมมติฐานที่เชื่อมโยงกันกับปัญหา 5. กลุ่มผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 6. ผู้เรียนค้นคว้ารวบรวมสารสนเทศจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ 7. กลุ่มผู้เรียนนำมาอภิปราย วิเคราะห์สังเคราะห์ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีกับนักเรียนตามเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่พึงประสงค์ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการเป็นคนดีมีคุณภาพ ตามหลักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ เพื่อการพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ทุกโรงเรียน

1.2 สถานศึกษาควรมีการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย ด้วย

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 สถานศึกษาควรมีการวางแผนบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

2.2 ครูควรชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนมากขึ้น

2.3 ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนแสดงทักษะ ความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มที่ และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย โรงเรียนสังกัดอื่น ๆ ด้วย

3.2 ควรศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ ด้วยรูปแบบวิจัยอื่น ๆ เช่นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นต้น เพื่อประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ไชยยา เมืองแทน. (2561). การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนธรรมบวรวิทยา จังหวัดสกลนคร. วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์. 1(3), 1-11.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9. (2540). พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 31 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ วันศุกร์ที่ 24 มกราคม 2540. สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2563 จาก [http:// library.cmu.ac.th/pinmala/royal_guide/31.pdf](http://library.cmu.ac.th/pinmala/royal_guide/31.pdf).
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9. (2522). พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ณ สวนอัมพร วันศุกร์ที่ 22 มิถุนายน 2522. สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2563 จาก <http://roiet.nfe.go.th/4607lib/index.php?name=news1&file=readnews&id=31>.
- พระมหาดิศักดิ์ เตชปญฺญ (โจนรัมย์). (2555). การปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ช่วง ชั้นที่ 2 ของโรงเรียนบ้านแก้วอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิไลวรรณ ไม้หอม. (2558). การพัฒนาการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสูง ยางอำเภอเมืองสรวงจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 9(4), 176-183.
- วิเศษ นิมิตรตสิงห์. (2543). การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำลี สีลาโคตร. (2553). การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสะอาดเจริญ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุรีย์ พูลสวัสดิ์. (2554). การดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.